

Uzasadnienie

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych [dalej: (...)] w pkt I orzeczenia z dnia 21.02.2018r. wydanego w sprawie radcy prawnego D. S. o sygn. akt WO-161/17 uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. [dalej: (...)] z dnia 27.09.2017r. wydane w sprawie o sygn. akt OSD 40/17 w części dotyczącej czynu opisanego w pkt 1 ww. orzeczenia (...) i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez (...).

Rozstrzygnięcie kasatoryjne (...) dotyczyło czynu obwinionego polegającego na tym, że w okresie od 17.03.2016r. do 02.08.2016r. (...) W. działając umyślnie nie dokonał wobec klienta rozliczenia z pobranych bezpośrednio na swój rachunek bez zgody klienta kosztów zastępstwa procesowego ze spraw sądowych (w tym sądowno-administracyjnych), w których był pełnomocnikiem Województwa (...), mimo wezwań tego klienta, to jest nie przedstawił ewidencji obrotu tymi aktywami i jego udokumentowania, jak też nie dokonał wydania takich środków na rzecz klienta, co do którego (...) w orzeczeniu z dnia 27.09.2017r. w pkt 1 uznał obwinionego r.pr. D. S. za winnego popełnienia ww. czynu.

W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia (...) wskazał, że zarzut, co do którego doszło do uchylecia orzeczenia (...) w rzeczywistości zawierał w sobie zarzut popełnienia kilku czynów, a nadto (...) nie wskazał precyzyjnie konkretnych postępowań i kwot oraz tego czy doszło, a jeśli tak, to do jakich rozliczeń pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym. Mając to na uwadze (...) wskazał, że postępowanie dowodowe prowadzone przez (...) nie rozstrzygało ww. kwestii. Nadto (...) zaznaczył, że (...) nie odniósł się do faktu, że obwiniony pragnął unormować kwestię rozliczenia z pokrzywdzonym, co przekłada się na kwestię ewentualnego zawinienia lub jego braku po stronie obwinionego. Ostatecznie (...) wskazał, że w uzupełnieniu materiału dowodowego (...) winien szczegółowo wskazać wysokość szkody (kwoty pobrane) oraz okoliczności popełnionego czynu, tj. w jakiej kwocie radca prawny pobrał nienależne mu wynagrodzenie, w jakim okresie, czy rozliczył się z wpłaconych kwot jeśli tak to kiedy, czy kwoty te były wykorzystane na opłacenie wydatków Urzędu Marszałkowskiego.

Uwzględniając przytoczone powyżej wskazania (...), ponownie rozpoznając sprawę w zakresie opisanego powyżej czynu (...) uzupełnił materiał dowodowy o zeznania świadków M. P., J. M., K. W. oraz A. K.. Nadto (...) zobowiązał pokrzywdzonego do wskazania czy pokrzywdzony poniósł szkodę w związku z rozliczeniami z obwinionym, a także do przedstawienia potwierdzenia sald pomiędzy pokrzywdzonym a obwinionym oraz do przedłożenia ostatecznego zestawienia spraw prowadzonych przez obwinionego i podlegających rozliczeniu z pokrzywdzonym. W związku z powyższym materiał dowodowy został uzupełniony również o pismo Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) [dalej: (...)] z dnia 02.07.2019r. wraz z załącznikami.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Obwiniony, świadczył na rzecz pokrzywdzonego pomoc prawną na podstawie stosunku pracy. Pomędzy obwinionym a pokrzywdzonym doszło do sporu w związku z wzajemnymi rozliczeniami. Nieprawidłowości w rozliczeniach pomiędzy stronami wynikały przede wszystkim z faktu, iż obwiniony odbierał osobiście zasądzone koszty postępowań na swój rachunek bankowy oraz podnosił, że winien otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie w zakresie zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 100 % kosztów zastępstwa, natomiast pokrzywdzony stał na stanowisku, że powinno być to 65 %. Jednocześnie w czasie kiedy były prowadzone rozmowy pomiędzy obwinionym a pracownikami pokrzywdzonego donośnie rozliczeń w (...) nie istniały jednoznaczne procedury wewnętrzne dotyczące sposobu rozliczania kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych w sprawach prowadzonych przez radców prawnych zatrudnionych w (...) na podstawie umowy o pracę, w tym w sprawach prowadzonych przez obwinionego. Wobec początkowego braku wewnętrznych uregulowań odnośnie dodatkowego wynagrodzenia radcy prawnego z tytułu zasądzonych kosztów zastępstwa prawnego, a następnie jedynie częściowego uregulowania przedmiotowej kwestii, zdarzało się, że wysokość tego wynagrodzenia była ustalana z obwinionym indywidualnie w niektórych sprawach. Do niejasności (...) wzajemnych rozliczeniach pomiędzy pokrzywdzonym a obwinionym

przyczyniał się również fakt, że obwiniony z własnych środków pokrywał opłaty sądowe w sprawach, które kierował do rozpoznania w elektronicznym postępowaniu upominawczym, przy czym podkreślić należy, że pokrzywdzony nie oczekiwał takiego działania. Po ustaleniu, że doszło do nieprawidłowości w zakresie wzajemnych rozliczeń ówczesna dyrektor departamentu prawnego i kadr (...) M. P. poleciła wyjaśnić przedmiotową sprawę dyrektorowi wydziału organizacyjno-prawnego – J. M.. Kwestię rozliczenia spraw na kanwie konkretnych przypadków zainicjował pokrzywdzony przy czym po jej podjęciu obwiniony nie pozostawał bierny i mimo początkowej niechęci ostatecznie podjął aktywne działania w celu rozliczenia spraw. Ostatecznie, po długotrwałych ustaleniach, obwiniony i pokrzywdzony doszli do porozumienia w zakresie wzajemnych rozliczeń i sporządzony został finalny dokument, który podsumowywał ostateczne rozliczenie wszystkich spraw pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym.

Dowody:

- zeznania M. P.;
- zeznania świadka J. M.;
- zeznania świadka M. G.;
- zeznania świadka U. S.;
- wyjaśnienia obwinionego.

Dokument dotyczący ostatecznego rozliczenia wszystkich spraw pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym nie zachował się. Jednocześnie, w związku z rozliczeniami pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym pokrzywdzony nie poniósł żadnej szkody.

Dowody:

- pismo (...) z dnia 02.07.2019r.

Opisany powyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań ww. świadków w zakresie w jakim korespondowały ze sobą wzajemnie, częściowo wyjaśnienia obwinionego, o ile nie pozostawały w sprzeczności z zeznaniami świadków, a także pisma (...) z dnia 02.07.2019r. Pozostałe dowody w ocenie Sądu były nieprzydatne lub mało istotne dla wyjaśnienia sprawy, natomiast za szczególnie istotne Sąd uznał zeznania świadków M. P. oraz J. M., a także pismo (...) z dnia 02.07.2019r. Podkreślić przy tym należy, że zeznania poszczególnych świadków częściowo pozostawały ze sobą w sprzeczności dlatego też Sąd dał im wiarę co do zasady w zakresie w jakim ze sobą korespondowały i w tenże sam sposób ocenił wyjaśnienia obwinionego.

Mając na uwadze powyższe Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe mające na celu uzupełnienie materiału zgodnie z zaleceniami (...) ujawniło nie dające się usunąć wątpliwości w sprawie dotyczące ostatecznego rozliczenia pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym.

Wskazać na wstępie należy, że bez wątpienia, jak podnosił obwiniony w toku postępowania, pełnomocnik procesowy jest uprawniony na podstawie art. 91 pkt 5 KPC do odbioru kosztów procesu od strony przeciwnej, przy czym nie jest to, co istotne, jednoznaczne z uprawnieniem radcy prawnego do samodzielnego ustalania i pokrywania swojego wynagrodzenia z odebranych w imieniu mocodawcy kosztów procesu. Innymi słowy, odebranie kosztów procesu od strony przeciwnej przez radcę prawnego nie może stanowić deliktu dyscyplinarnego, delikt stanowić będzie natomiast odmowa rozliczenia się z odebranych w imieniu mocodawcy kosztów bądź brak zaewidencjonowania i udokumentowania odebranych kosztów.

Z zeznań świadków przesłuchanych w sprawie wynikało, że ostatecznie doszło do rozliczenia wszystkich spornych spraw pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym, natomiast z pisma (...) z dnia 02.07.2019r. wynika, że pokrzywdzony

w związku z przedmiotowymi rozliczeniami nie poniósł żadnej szkody. Świadek J. M., któremu zgodnie z zeznaniami świadka M. P. powierzono wyjaśnienie kwestii rozliczeń z obwinionym, w sposób kategoryczny zeznał, że w zakresie wzajemnych rozliczeń sporządzony został finalny dokument, który podsumowywał ostateczne rozliczenie wszystkich spraw pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym. Natomiast z pisma (...) z dnia 02.07.2019r., a także załączonych do niego dokumentów, wynika że dokument taki nie został odnaleziony.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że o ile zebrany materiał pozwolił na potwierdzenie, że nie doszło do powstania szkody po stronie pokrzywdzonego na skutek rozliczeń z obwinionym, co potwierdza zarówno pismo (...) z dnia 02.07.2019r., jak i zeznania świadków, o tyle nie jest możliwe ustalenie dokładnych okoliczności w zakresie zaewidencjonowania oraz udokumentowania rozliczeń pomiędzy pokrzywdzonym a obwinionym gdyż ustalenia pomiędzy stronami w tym zakresie były długotrwałe, a finalny dokument, który powstał na ich skutek nie zachował się. Na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów możliwe jest jedynie częściowe ustalenie takich okoliczności jak: w jakiej kwocie radca prawny pobrał koszty procesu, w jakim okresie, jak i kiedy rozliczył się z pobranych kosztów procesu oraz czy i w jakim zakresie kwoty te były wykorzystane na opłacenie wydatków (...). O ile zgromadzony materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że to postępowanie radcy prawnego doprowadziło do nieprawidłowości w rozliczeniach pomiędzy stronami, o tyle nie można w sposób jednoznaczny ustalić, że w każdym z wypadków radca prawny rozliczył się z odebranych kosztów i w jaki dokładnie sposób to nastąpiło.

Obwiniony nie ma obowiązku dowodzenia swej niewinności, a zgodnie z zasadą in dubio pro reo wyrażoną w art. 5 § 2 KPK niedające się usunąć wątpliwości należy rozstrzygać na korzyść obwinionego. Podkreślić przy tym wypada, że w świetle postanowienia Sądu z dnia 12.06.2019r. oraz treści pisma (...) z dnia 02.07.2019r. wyczerpane zostały w niniejszej sprawie środki dowodowe mogące prowadzić do wyjaśnienia wątpliwości w zakresie tego w jaki sposób zaewidencjonowano, udokumentowano i rozliczono odebrane przez obwinionego koszty. Sąd podjął bowiem (...) własnym zakresie inicjatywę dowodową, która doprowadziła do ustalenia, że nie zachował się dowód, który mógłby pozwolić na wyjaśnienie wskazanych wątpliwości.

W tym miejscu należy podkreślić, że jednocześnie z zebranego materiału dowodowego wynika, że to obwiniony swoim, co najmniej nieprzemyślanym działaniem, doprowadził do nieprawidłowości w rozliczeniach z pokrzywdzonym. Obwiniony jako radca prawny winien zdawać sobie sprawę, że odebranie przez niego jako pełnomocnika kosztów procesu bezpośrednio od przeciwnika będzie skutkowało brakiem zaewidencjonowania wpływu tych środków na rachunek pokrzywdzonego mimo istnienia takiej wierzytelności, która będzie ujmowana w rozliczeniach pokrzywdzonego. Podobnie obwiniony winien zdawać sobie sprawę z faktu, że jeśli zamierza dochodzić w imieniu pokrzywdzonego roszczeń pieniężnych na drodze sądowej w taki sposób, że wymaga to uiszczenia opłaty sądowej w ściśle określonej wysokości i w ściśle określonym dniu, to w takim wypadku powinien w odpowiedni sposób zorganizować swoją pracę w tym zakresie i z odpowiednim wyprzedzeniem poinformować pokrzywdzonego o konieczności dokonania opłaty sądowej w określonej wysokości i dniu. To obwiniony powinien również dbać o to aby rozliczenia pomiędzy nim a pokrzywdzonym były prowadzone w taki sposób, aby były jasne i czytelne dla mocodawcy, natomiast w realiach niniejszej sprawy postawa obwinionego w niepotrzebny sposób prowadziła do powstawania nieprawidłowości oraz wątpliwości co do wzajemnych rozliczeń.

Niezależnie jednak od powyższych okoliczności ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pokrzywdzony nie doznał szkody, a wątpliwości odnośnie zaewidencjonowania, udokumentowania oraz sposobu rozliczenia, w tym wysokości kwot, dat pobrania, dat rozliczenia, pokrywania wydatków itd., nie mogą zostać usunięte albowiem dokument potwierdzający rozliczenie pomiędzy stronami, choć został sporządzony, to nie został odnaleziony.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w pkt I, tj. uniewinnił obwinionego od zarzucanego czynu przy uwzględnieniu związania zakresem opisu czynu jako zdarzenia historycznego.

Wobec uniewinnienia obwinionego Sąd orzekł w pkt II orzeczenia o obciążeniu Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. zryczałtowanymi kosztami postępowania przed (...) zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 zd. 2 URP. Wysokość kosztów

postępowania w kwocie 2.100,00 zł Sąd określił mając na względzie treść art. 70⁶ ust. 1 URP, który stanowi, że koszty postępowania dyscyplinarnego mają charakter zryczałtowany.

Pouczenie

Zgodnie z art. 70⁴ ust. 4 URP od niniejszego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. odwołanie przysługuje stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Odwołanie wnosi się do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w W. za pośrednictwem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W..